

Dot. incydentu nr: 1555/13

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI BADANIA WYPADKÓW LOTNICZYCH

Po rozpatrzeniu w dniu 3 września 2014 roku, przedstawionych przez organ zarządzania przestrzenią powietrzną informacji o okolicznościach zaistnienia zdarzenia lotniczego samolotów: Boeing 737-500 (B735), Airbus A340 (A346), Boeing 737-800 (B738) i Airbus 320 (A320), które wydarzyło się w dniu 28 września 2013 r. w przestrzeni powietrznej Rejonu Informacji Powietrznej Warszawa (FIR EPWW), działając w oparciu o **art. 5 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 996/2010 w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylającego dyrektywę 94/56/WE¹**, Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych przyjęła ustalenia wyżej wymienionego podmiotu i podjęła decyzję o zakończeniu badania

Przebieg i okoliczności zdarzenia:

Wystąpienie, z przyczyn technicznych, trudności w zapewnieniu prawidłowej koordynacji kolizyjnego ruchu statków powietrznych pomiędzy ACC Warszawa i ACC Kaliningrad w rejonie punktu nawigacyjnego KUNER. W zdarzeniu brały udział cztery statki powietrzne. Dwa samoloty lecące z północnego wschodu na FL360, na łączności z ACC Kaliningrad, w konfiguracji pierwszy B735 oraz 11NM za nim A346 z prędkością podróżną większą o ok. 50 - 60 węzłów; lecący z północy B738 na FL370 na łączności z ACC Malmoe oraz A320 lecący z południa na FL350 na łączności z ACC Warszawa. Koordynację zainicjował kontroler ACC Kaliningrad, który zaproponował skierowanie „swoich samolotów” B735 na punkt nawigacyjny BODŁA, a A346 na punkt nawigacyjny GOVEN. Kontroler ACC Warszawa nie zaakceptował tego rozwiązania z uwagi na brak wymaganej separacji podłużnej pomiędzy tymi samolotami w rejonie punktu nawigacyjnego KUNER (drugi samolot dużo szybszy). Zmiana poziomu lotu jednego z ww. samolotów była niemożliwa z uwagi na ruch kolizyjny na FL370 i FL350. W trakcie koordynacji połączenie telefoniczne zostało przerwane wskutek czego kontroler ACC Warszawa nie zdążył zaproponować „swojego” rozwiązania konfliktu poprzez wektorowanie A346. Kilkukrotne próby dodzwonienia się do ACC Kaliningrad nie powiodły się (w słuchawce w Warszawie głos automatu powtarzał „funkcja niedostępna”). Podjęto bezskuteczną próbę połączenia telefonicznego od strony ACC Kaliningrad prosząc ACC Malmoe o powiadomienie ACC z Kaliningradu o takiej potrzebie. W międzyczasie zaobserwowano na wskaźniku, że B735 bez koordynacji wznosi się do FL370. Na ok. 1 minuty i 30 sekund przed przelotem punktu nawigacyjnego KUNER przez B735 udało się uzyskać połączenie z kontrolerem ACC Kaliningrad, który zapytał kontrolera ACC Warszawa, czy akceptuje FL370 dla

¹ Dz. U. UE. L. z 2010 r., Nr 295, poz. 35

B735 (w tym momencie nie było już zapewnionej poziomej separacji pomiędzy B735 i A346).

Ustalenia:

Dnia 2013.09.28 o godzinie 14.09 UTC Dyżurny Technik CZRL otrzymał zgłoszenie od kontrolera, że wystąpił „brak łączności z Kaliningradem”. W dalszej części zapisana w raporcie ATOM jest informacja od tego kontrolera - usłyszałem komunikat "Funkcja niedostępna". Informacje zostały przekazane Dyżurnemu Zespołu Radiokomunikacji ACRV. Na podstawie informacji otrzymanych od Szefa Służby Łączności wynika, że linia dzierżawiona (łącze ACC Kaliningrad) była niesprawna od 09.11.2012 r, przy czym niesprawność leżała po stronie rosyjskiej. Niesprawność linii polegała na braku możliwości wywołania kontrolera w Kaliningradzie przez kontrolera ACC Warszawa. Natomiast kontroler z Kaliningradu mógł wywołać kontrolera w ACC Warszawa i zrealizować rozmowę z uwagi na powyższy fakt linia dzierżawiona ACC Kaliningrad nie była wykorzystywana przez kontrolerów w ACC Warszawa. Kontroler ACC Warszawa chcąc wywołać kontrolera w Kaliningradzie, naciskał przycisk w terminalu VCS, powodując zajęcie linii abonenckiej w CZRL. Następnie VCS automatycznie wybierał zaprogramowany telefoniczny numer międzynarodowy do Kaliningradu po sieci komutowanej operatora telefonicznego. Z ustaleń ACDS (Teletransmisja) wynika, że kontroler ACC zwrócił się do Dyżurnego technika, że nie może dozwonić się do Kaliningradu. Dyżurny Technik przekazał tę informację do radiotechnika ACRV, który następnie zresetował interfejs VCS.

Na spotkaniu przedstawicieli PAŻP i Rosji z Kaliningradu w dniach 16-18.04.2014 ustalono, że zostanie przekazane do eksploatacji operacyjnej wcześniej testowane technicznie, a zestawione na multiplekserze litewskim, wraz z działem ACVR łącze MFC Warszawa - Kaliningrad, które ma zastąpić wcześniej pracujące łącze analogowe. Po testach operacyjnych i opinii kontrolerów łącze to zostało wdrożone operacyjnie od 20.06.2014 r. Opublikowana została lista telefonów MFC do Kaliningradu. Również w czerwcu zostało dokonane połączenie central obu centrów.

Od momentu uruchomienia nowego łącza brak zgłoszeń dotyczących problemów łączności telefonicznej pomiędzy ACC Warszawa a ACC Kaliningrad.

Przyczyna incydentu lotniczego:

Usterka funkcji łączności.

Działania podjęte przez podmiot badający:

Nie sformułowano wniosków/zaleceń ze względu na uruchomienie w 2014 roku skutecznej łączności cyfrowej pomiędzy ACC Warszawa z ACC Kaliningrad.

Komisja nie formułowała zaleceń dotyczących bezpieczeństwa.

Podpis nadzorującego badanie

podpis na oryginale